

PŘEHLED JUDIKATURY ve věcech práva na informace

<p>Slovo úvodem ..... 11</p> <p>ČÁST PRVNÍ</p> <p>ZÁKLADY PRÁVA NA INFORMACE ... 17</p> <p>I. Základní principy ..... 17</p> <p>1. Střet práva na informace s právem na ochranu informací, veřejný zájem v judikatuře ESLP ..... 17</p> <p>2. Podmínky omezení práva na informace v judikatuře ESLP ..... 20</p> <p>3. Vztah veřejné sféry a ochrany soukromí, teorie vážení zájmů. Členství soudců v KSČ ..... 23</p> <p>4. Politický charakter a podmínky omezení práva na informace. Nahlížení do projektové dokumentace stavby Jaderné elektrárny Temelín ... 29</p> <p>5. Smysl a účel práva na informace ..... 30</p> <p>6. Princip publicity veřejné správy. Poskytnutí informací vztahujících se ke stavbě rychlostní komunikace R43 ..... 32</p> <p>7. Zásada rovnosti. Poskytnutí informací o výkonu trestu nevládní organizací zabývajících se justicí ..... 33</p> <p>8. Zásada proporcionality a restriktivního výkladu omezení ústavně zaručených práv. Poskytnutí informací o výkonu trestu nevládní organizací zabývajících se justicí ..... 34</p> <p>9. Zákaz zužujícího výkladu práva na informace. Povolení nezajišťovat celní dluh ..... 36</p> <p>10. Smluvní volnost a povinnost poskytovat informace. Poskytnutí smlouvy o postoupení pohledávky České republiky vůči Ruské federaci ..... 36</p> <p>II. Základní pojmy a situace ..... 38</p> <p>11. Žadatel o informace ..... 38</p> <p>12. Pojem informace, kopie celé smlouvy ... 40</p> <p>13. Forma a obsah informací. Poskytnutí kopie cestovní zprávy náměstka ministra ..... 43</p>	<p>14. Důvody a pohnutky jednání povinného subjektu ..... 44</p> <p>15. Právní hodnocení otázek povinným subjektem. Změna stanoviska. Informace o důkazu ..... 44</p> <p>16. Povinnost mlčenlivosti. Hodnocení nabídek v souvislosti se zadáváním veřejné zakázky ..... 45</p> <p>17. Označení dokumentu s požadovanými informacemi. Kopie zápisů ze schůze rady města ..... 46</p> <p>18. Informace o celém správním spisu. Protiprávní chování policisty ..... 47</p> <p>19. Přílohy požadovaných informací ..... 48</p> <p>20. Zápis z porady ..... 48</p> <p>21. Zpráva o posouzení a hodnocení nabídek ..... 52</p> <p>22. Názory a prohlášení politických představitelů, které povinný subjekt má k dispozici ..... 54</p> <p>23. Názory a prohlášení politických představitelů, které povinný subjekt nemá k dispozici ..... 56</p> <p>ČÁST DRUHÁ</p> <p>POVINNÉ SUBJEKTY ..... 59</p> <p>I. Státní orgány ..... 59</p> <p>24. Kancelář prezidenta republiky. Informace z úřední korespondence ... 59</p> <p>25. Veřejný ochránce práv. Nahlédnutí do spisu ..... 60</p> <p>26. Státní zastupitelství. Dozorový spis ... 63</p> <p>27. Ministr při interpelaci ..... 64</p> <p>28. Územní pracoviště státního orgánu (Hasičský záchranný sbor) ..... 66</p> <p>II. Územní samosprávné celky ..... 67</p> <p>29. Nedělitelnost obecního úřadu. Výsledky oznámení přestupku ..... 67</p> <p>30. Vztah mezi orgány územního samosprávného celku ..... 68</p> <p>31. Poskytování informací úřadem místo jiných orgánů samosprávy ..... 68</p>
---	--

32. Samostatná a přenesená působnost územních samosprávných celků	71	50. Informace o doprovodných agendách. Obsah kontrolního spisu o stížnosti na protiprávní chování policisty	122
33. Povinnost určení působnosti územního samosprávného celku	74	51. Informace o podkladech pro rozhodnutí. Poskytnutí příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka	123
34. Poskytování informací v samostatné působnosti	75	52. Informace v gesci ústředního orgánu. Poskytnutí odborného posudku	124
35. Zveřejňování zápisů ze zastupitelstva obce	75	53. Vytváření nových informací. Informace o nevybrání pokut, cel a daní pro uplynutí prekluzivní lhůty	125
III. Veřejné instituce	77	54. Informace, které vzniknou v budoucnu po podání žádosti. „Veškerá“ korespondence povinného subjektu . . .	130
36. Interpretace pojmu veřejná instituce. Odepření informací od Všeobecné zdravotní pojišťovny	77	V. Nadřízený orgán	133
37. Definiční znaky a typologie veřejných institucí. Odepření informací od Fondu národního majetku	80	55. Kritéria pro určení nadřízeného správního orgánu veřejné instituce . . .	133
38. Pozemkový fond. Povinnost poskytovat informace	81	56. Nadřízený orgán v rozhodování o stížnosti	136
39. Fond národního majetku. Převzetí záruk za staré ekologické zátěže ve společnosti Spolana a. s.	83	57. Nadřízený orgán kraje	137
40. Všeobecná zdravotní pojišťovna. Poskytnutí seznamu smluvních partnerů	85	58. Nadřízený orgán soudu. Žaloba na ochranu před nečinností soudu při poskytování informací	137
41. Národní památkový ústav	86	59. Nadřízený orgán státního zastupitelství	139
42. Ředitelství silnic a dálnic ČR	88	60. Neexistence nadřízeného správního orgánu	143
43. Státní podnik Letiště Praha. Kopie smlouvy uzavřené mezi státním podnikem Letiště Praha a Evropskou investiční bankou	89		
44. FC Hradec Králové, a. s. Převod členských práv a povinností v ČMFS	104	ČÁST TŘETÍ	
45. Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s. Smlouva na realizaci zakázky úklid stanic metra	108	VZTAH K JINÝM PRÁVNÍM PŘEDPISŮM	145
46. ČEZ, a. s. Poskytnutí analýzy vhodnosti paliva pro reaktor na JET a dokumentace vsázek paliva používaného od začátku provozu obou bloků	112	61. Obecně o vztahu zákona o svobodném přístupu k informacím k jiným zákonům	145
IV. Působnost povinného subjektu	118	62. Teorie komplexní právní úpravy	146
47. Informace, které má povinný subjekt k dispozici	118	63. Vztah ke správnímu řádu, specialita, potřeba určení procesního režimu. Postup Ministerstva kultury ve správním řízení o udělení oprávnění ke kolektivní správě práv	147
48. Informace, které nemá povinný subjekt k dispozici. Členství soudců v KSČ . . .	119	64. Vztah ke správnímu řádu, poskytování informací nahlížením do spisu. Sdělení informací o výsledcích oznámení přestupku	148
49. Právní rady a výklad právních norem	120	65. Vztah k trestnímu řádu, poskytování informací nahlížením do spisu	150

66.	Možnost volby procesního režimu žádosti o informace účastníkem řízení	152	80.	Způsob a rozsah ochrany osobních údajů	177
67.	Vztah k zákonům o obcích, o krajích a o hlavním městě Praze. Kopie zápisu ze schůze rady města	153	81.	Správní rozhodnutí ve věci právnických osob	178
68.	Poskytování informací občanům obce podle zákona o obcích. Kopie zápisu ze schůze zastupitelstva města	156	82.	Identita právnických osob	178
69.	Neveřejnost jednání rady obce podle zákona o obcích a možnost poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Poskytnutí kopií zápisů ze schůze rady města	157	83.	Identita advokátů, notářů, soudních exekutorů, insolvenčních správců, znalců, tlumočnicků, daňových poradců, patentových zástupců a jiných osob zapsaných pro výkon profese ve veřejně přístupných seznamech	179
70.	Vztah ke stavebnímu zákonu, názory o omezení práva na informace	158	84.	Informace o manželovi veřejně známé osoby	179
71.	Vztah ke stavebnímu zákonu, názory o nezávislosti práva na informace	158	85.	Osobnostní způsobilost zaměstnanců ve veřejné správě	183
72.	Zveřejnění podle zákona o veřejných zakázkách a možnost poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím	161	86.	Služební hodnocení	186
73.	Zpráva o posouzení a hodnocení podle zákona o veřejných zakázkách	162	87.	Jméno, příjmení, číslo občanského průkazu	188
74.	Neveřejnost jednání hodnotící komise veřejné zakázky a možnost poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím	164	88.	Členství v politické straně	189
75.	Vztah k jiným zákonům, které ukládají zvláštní informační povinnosti	165	89.	Příjemci veřejných prostředků, informace o promítnutí daně (OSMPB I)	193
76.	Vztah zákona o svobodném přístupu k informacím k zákonu o právu na informace o životním prostředí	170	90.	Informace o platu z veřejných rozpočtů. Odměna vedoucího úředníka	197
ČÁST ČTVRTÁ			III. Ochrana obchodního tajemství		
OCHRANA INFORMACÍ			191		
I. Ochrana utajovaných informací			191		
77.	Utajení přípravy dokumentu. Smlouva o postoupení pohledávky k ruskému dluhu	171	91.	Potřeba označení obchodního tajemství. Poskytnutí informací o fakturách zaplacených soukromé společnosti OÚ ve Zlíně	201
78.	Podmínky a přezkoumatelnost utajení. Návrh řešení systému mýtného	172	92.	Okamžik označení obchodního tajemství. Poskytnutí smlouvy o dílo na stavbu dálnice D 47	201
II. Ochrana soukromí a osobních údajů			174		
79.	Ochrana soukromí v judikatuře ESLP	174	93.	Nedostatečnost označení obchodního tajemství. Bezpečnost jaderné elektrárny Temelín	203
			94.	Smlouva jako předmět obchodního tajemství. Poskytnutí smlouvy o postoupení pohledávky České republiky vůči Rusku	204
			95.	Nemožnost smluvní ochrany obchodního tajemství. Poskytnutí seznamu smluvních partnerů VZP	206
			96.	Omezení ochrany obchodního tajemství u výdajů z veřejných rozpočtů. Poskytnutí smlouvy o dílo o dostavbě dálnice D47	207
			97.	Ujednání o ochraně informací v oblasti mezinárodního práva. Poskytnutí smlouvy o postoupení pohledávky České republiky vůči Rusku	208

IV. Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů	212
98. Informace o prominutí daně (OSMPB I)	212
99. Informace o platbách z pojistného zdravotnickým zařízením	212
V. Výlučně vnitřní informace	215
100. Podmínky omezení práva na vnitřní informace. Poskytnutí veškeré korespondence státního zastupitelství s Policií ČR týkající se prověřování dvou trestních oznámení	215
101. Působnost organizačních složek a pracovníků povinného subjektu	219
102. Metodické a řídicí pokyny	220
103. Vnitřní předpisy	224
104. Personální hodnocení	225
105. Kniha návštěv	227
106. Cestovní zpráva	227
107. Pokyny dozorcujícího státního zástupce policejnímu orgánu	229
VI. Nové informace vznikající při přípravě rozhodnutí	231
108. Koncepty písemnosti. Poskytnutí návrhu kontrolního protokolu z veřejnosprávní kontroly, která nebyla dokončena	231
109. Vztah názorů a vytváření nových informací podle § 2 odst. 4 a nových informací vznikajících při přípravě rozhodnutí podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím	234
VII. Informace vzniklé bez použití veřejných prostředků	235
110. Informace poskytnuté třetí osobou pro uzavření smlouvy s povinným subjektem	235
111. Informace poskytnuté povinnému subjektu třetí osobou. Poskytnutí kopii projektů pokusů na zvířatech	235
VIII. Informace o trestním řízení	237
112. Informace o probíhajícím trestním řízení. Poskytnutí informací o úkonech soudu ve vykonávacím řízení	237
113. Informace o probíhajícím trestním stíhání. Poskytnutí usnesení o zahájení trestního stíhání policisty	239
114. Informace související s trestním řízením	248
115. Informace z dozorového spisu státního zastupitelství	251
IX. Informace o rozhodovací činnosti soudů	255
116. Poskytování informací z rozhodovací činnosti soudů	255
117. Poskytování nepravomocných rozsudků	257
118. Poskytování písemností podaných soudu stranami	266
ČÁST PÁTÁ	
PROCES POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	
I. Žádost	267
119. Motivy žádosti	267
120. Opakování žádosti	267
121. Opakování žádosti v případě poskytnutí informací	268
122. Podání žádosti e-mailem	269
123. Formulace žádosti, odkazy na zákon ...	269
124. Určitost a srozumitelnost žádosti o „všechny“ informace	270
II. Rozhodnutí	272
125. Postup subjektu, který není povinným subjektem	272
126. Rozhodnutí o tom, že požadovaná informace nespadá pod režim zákona o svobodném přístupu k informacím ...	272
127. Odložení žádosti pro nedostatek působnosti	275
128. Přezkoumatelnost odložení žádosti pro nedostatek působnosti	276
129. Lhůta pročasné odeslání informací ...	277
130. Právní moc fiktivního rozhodnutí	281
131. Nepřezkoumatelnost fiktivního rozhodnutí	285
132. Absence důvodů a nutnost zrušení fiktivního rozhodnutí	285

133. Žaloba proti nečinnosti, nebo napadení fiktivního rozhodnutí?	286	156. Lhůta pro rozhodnutí o rozkladu	324
134. Označení fiktivního rozhodnutí	286	157. Rozhodnutí o stížnosti proti výši úhrady za poskytnutí informací	324
135. Vztah fiktivního a skutečného rozhodnutí, zásada <i>ne bis in idem</i>	286	V. Řízení před soudem	326
136. Možnost vzniku fiktivního rozhodnutí po předchozím zrušení rozhodnutí soudem	287	158. Povinnost vyčerpání řádného opravného prostředku	326
137. Požadavky na formu rozhodnutí	288	159. Osvobození od soudního poplatku	326
138. Požadavky na obsah rozhodnutí	288	160. Určení pasivní legitimace soudem	328
139. Požadavky na přezkoumatelnost rozhodnutí	289	161. Označení žalovaného v žalobě proti rozhodnutí ministra o rozkladu	329
140. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí	290	162. Vztah funkční příslušnosti a pasivní legitimace	329
141. Materiální charakter rozhodnutí	290	163. Možnosti a podmínky žaloby na ochranu proti nečinnosti	330
142. Neexistence rozhodnutí ve formálním a materiálním smyslu v důsledku neexistence formální žádosti o informace	291	164. Formulace petitu v žalobě na ochranu proti nečinnosti	332
143. Povinnost vydat rozhodnutí o částečném odmítnutí informací	293	165. Žaloba proti rozhodnutí o stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace	332
144. Rozhodování ve sporech o povinném subjektu	294	166. Novoty v řízení před soudem	337
III. Zpoplatnění	297	167. Vrácení věci povinnému subjektu pro nepřezkoumatelnost	338
145. Charakter úhrady za poskytnutí informace	297	168. Nařízení poskytnutí informací soudem	340
146. Sdělení požadavku na úhradu za poskytnutí informace, rozhodnutí o stížnosti proti výši úhrady a rozhodnutí o odložení žádosti o poskytnutí informace pro nezaplacení	299	169. Apelační princip rozhodnutí kasačního soudu	341
147. Možnost a rozsah zpoplatnění	302	170. Kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu, který nenařídil poskytnutí informací	342
148. Zpoplatnění zpracování informací	306	VI. Výkon rozhodnutí (exekuce)	344
149. Zpoplatnění práce směřující k možnému odepření informací	306	171. Vykonalnost příkazu k poskytnutí informací	344
150. Sazebník úhrad za poskytování informací	309	VII. Přechodné a závěrečné otázky	347
IV. Opravné prostředky	313	172. Charakter a možnosti ochrany práva na informace před účinností zákona o svobodném přístupu k informacím	347
151. Určení nadřízeného orgánu	313	173. Možnosti civilní žaloby na vydání informací před účinností zákona o svobodném přístupu k informacím	347
152. Obsah fiktivního rozhodnutí ve druhém stupni	314	174. Přechodné prodloužení lhůty pro poskytnutí informací	350
153. E-mailová adresa pro elektronické podání odvolání	315	175. Nabytí účinnosti novely č. 61/2006 Sb.	350
154. Elektronický podpis na elektronickém podání odvolání	319	176. Časová působnost novely č. 61/2006 Sb. pro správní řízení	354
155. Podpůrné použití správního řádu pro možnosti rozhodnutí nadřízeného orgánu	323		

177. Časová působnost novely č. 61/2006 Sb. pro soudní řízení	357
178. Časová působnost novely § 178 správního řádu ve věci definice nadřízeného správního orgánu	360

ČÁST ŠESTÁ

DALŠÍ AKTUÁLNÍ JUDIKÁTY 363

179. Záruka zákonnosti a kontroly veřejné správy	363
180. Základní a mateřská škola, příspěvková organizace zřízená obcí	364
181. Doprovodné informace	364
182. Vztah k daňovému řádu	365
183. Příjemci veřejných prostředků. Dopady evropského práva, spojené případy (C-92/09) Volker und Markus Schecke GbR a (C-93/09) Hartmut Eifert proti Land Hessen. Test proporcionality (OSMPB II)	367
184. Informace o mzdě z veřejných rozpočtů. Management České televize	370

185. Informace o vymáhání daňových exekučních titulů, informace o pohledávkách povinného subjektu, vztah k povinnosti mlčenlivosti a nevěřejnosti daňového řízení	373
186. Obrana proti zpoplatnění při nečinnosti nadřízeného orgánu při rozhodování o stížnosti	378

**Výběr z ustanovení právních předpisů
citovaných v textu 381**

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.)	381
Listina základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb.)	382
Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	383

**Přehled uveřejněných judikátů
podle právních předpisů 396**

Věcný rejstřík 412

ČÁST PRVNÍ

ZÁKLADY PRÁVA NA INFORMACE

I. Základní principy

1. Střet práva na informace s právem na ochranu informací, veřejný zájem v judikatuře ESLP

čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

Soud připomíná základní principy, které vyplývají z jeho judikatury ve vztahu k čl. 10:

a) Svoboda projevu představuje jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti. S výhradou odst. 2 čl. 10 se vztahuje nejen na „informace“ nebo „myšlenky“ příznivě přijímané či považované za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují: tak tomu chtějí pluralita, tolerance a duch otevřenosti, bez nichž není „demokratické společnosti“ (viz *Handyside proti Spojenému království*, 1976, *Jersild proti Dánsku*, 1994).

b) Tisk má v demokratické společnosti významnou úlohu: i když nemůže překračovat určité hranice, zejména s ohledem na ochranu pověsti a práv jiných a na nutnost zabránit úniku důvěrných informací, přísluší mu nieméně – při dodržování povinností a odpovědnosti – sdělovat informace a myšlenky

o všech otázkách všeobecného zájmu (viz *De Haes a Gijssels proti Belgii*, 1997). Novinářská svoboda také zahrnuje možnost použití určité míry přehánění či dokonce provokace (viz *Prager a Ober-schlick proti Rakousku*, 1995).

c) Obecně platí, že „nezbytnost“ jakéhokoli omezení výkonu svobody projevu musí být prokázána přesvědčivým způsobem. Na prvním místě náleží vnitrostátním orgánům, aby posoudily, zda existuje „naléhavá společenská potřeba“ způsobilá omezení ospravedlnit, přičemž k tomuto posouzení mají určitý prostor. Pokud se jedná o tisk, vnitrostátní posuzovací pravomoc naráží na zájem demokratické společnosti zajistit a udržovat svobodu tisku. Stejně tak je nutno dát tomuto zájmu velkou váhu při stanovení, které požaduje čl. 10 odst. 2, zda omezení bylo přiměřené sledovanému legitimnímu cíli (viz *Goodwin proti Spojenému království*, 1996, *Worm proti Rakousku*, 1997).

Rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. 1. 1999, stížnost č. 29183/95 (*Fressoz a Roire proti Francii* o možnost šíření informací o platu ředitele podniku s majetkovou účastí státu)¹⁾
ASPI JUD25408CZ

¹⁾ Judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z poněkud jiné textace čl. 10 Úmluvy, než je v čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod neobsahuje samostatné právo na informace jako veřejné subjektivní právo osob vůči orgánům veřejné moci jako česká Listina, ale zahrnuje právo na informace jako nezbytnou součást do obecnějšího práva, resp. svobody projevu („Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace...“). Evropský soud pro lidská práva je tradičně velmi informačně otevřený a liberální, počínaje známým

Z odůvodnění:

Pánové Fressoz a Roire zdůrazňují, že inkriminovaný článek byl publikován v rámci diskuse o záležitostech všeobecného zájmu: otázka růstu platu J. Calveta měla v dané době zvláštní význam. Diskuse přesahovala osobu ředitele Peugeotu a článek nezpochybňoval jeho pověst nebo práva, ale správu podniku, který řídil. Trest, k němuž byli odsouzeni, byl podle jejich názoru navíc neoprávněný vzhledem k tomu, že podle judikatury Kasačního soudu zveřejnění příjmů a majetku osob, zejména těch, které zastávají veřejné funkce, nespadá pod pojem soukromý život. Trest se také mýl se snahou vynutit povinnost dodržování úředního tajemství, neboť tou jsou vázáni pouze daňoví úředníci. Jakákoli jiná osoba, jako člen správní rady podniku nebo rodiny ředitele, mohla vynést informaci o jeho příjmech. Stěžovatelé podle svých slov nemohli vědět, že fotokopie daňových příznání, které jim byly zaslány anonymně, byly získány porušením služebního tajemství. To se ostatně nepodařilo prokázat ani vnitrostátním soudům. Otištění těchto fotokopií v článku stěžovatelům umožnilo nejen posílit věrohodnost jejich informací, ale také splnit po-

vinnost novináře sdělit ověřené údaje doprovázené důkazy. Konečně stěžovatelé opakují, že jejich trestní obvinění bylo formální povahy: trestní oznámení J. Calveta bylo motivováno pouze odhalením jeho příjmů a obvinění z trestného činu přechovávání informací získaných trestným činem ve skutečnosti pouze zakrývalo snahu potrestat publikování informace, na němž samotném nebylo nic odsouzenihodného.

Vláda tvrdí, že důvodem odsouzení bylo porušení daňového tajemství; účelem bylo efektivně zajistit jeho dodržování. Bylo by iluzorní doufat v dodržování této povinnosti, kdyby každá informace, včetně té, jež je označena jako tajná, mohla být vyřazena zcela beztrestně. Omezení svobody projevu by se mělo posuzovat s ohledem na povinnosti a zodpovědnost dotýčných. Stěžovatelé nemohli nevědět o nezákonném původu jim zasláných dokumentů. Vláda dále uvádí, že zveřejnění platu jedné osoby, i když se jednalo o ředitele velkého soukromého podniku, nemohlo přispět k diskusi o otázce, jež tehdy zajímala veřejnost. Publikovaná informace se týkala pouze jedné konkrétní situace, příliš izolované na to, aby představovala otázku veřejného zájmu; jejím

---

rozhodnutím *Handyside proti Spojenému království* z roku 1976. Právo na informace jako součást svobody projevu považuje nejen za základní lidské právo a svobodu, ale též za esenciální podmínku demokracie a činí proto vše k jeho ochraně. Omezení práva na informace připouští ve výjimečných případech, v nichž není dán na šíření informací veřejný zájem, a pokud je zároveň omezení práva věcně nezbytné k ochraně jiných hodnot (viz např. úspěch monacké princezny Caroline Von Hannover ve sporu na ochranu soukromí před bulvárním tiskem proti Německu, rozsudek ESLP ze dne 24. 6. 2004, stížnost č. 59320/00, nebo *MGN Limited proti Spojenému království*, rozsudek ESLP ze dne 18. 1. 2011, stížnost č. 39401/04 aj.). Celkově je judikatura ESLP k čl. 10 zaměřena mnohem více na problematiku soukromoprávního šíření informací hromadnými sdělovacími prostředky, než na poskytování informací od orgánů veřejné moci jako jednoho z veřejných subjektivních práv občanů vůči státu. Soud dokonce dovedl, že z Úmluvy nelze dovodit obecné právo na přístup ke správním informacím a dokumentům vůči orgánům veřejné moci (*Loiseau proti Francii*, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 28. 9. 2004, stížnost č. 46809/99). Existují však i opačná rozhodnutí, v nichž Soud toto právo dovedl (např. *Mad'arská unie občanských svobod proti Maďarsku*, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 14. 4. 2009, stížnost č. 37374/05). V tomto rozhodnutí Soud konstatoval, že *veřejnost má právo obdržet od orgánů státu, včetně soudů, informace týkající se veřejného zájmu. Z pohledu zájmů chráněných čl. 10 Úmluvy nemůže zákon dovolovat arbitrární omezení, která by se mohla stát formou nepřímé cenzury. Případná omezení tohoto práva musí splňovat požadavky kladené v čl. 10 odst. 2 Úmluvy, tj. musí být prokázáno, že omezení je stanoven zákonem, sleduje legitimní cíl a je nezbytné v demokratické společnosti. V každém případě lze nosné závěry štrasburské judikatury využít pro vyřizování žádostí o informace povinnými subjekty v ČR v rámci realizace základního veřejného subjektivního práva na informace podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod, neboť zejména uvedené podmínky omezení základního práva definované Soudem lze aplikovat univerzálně a hlásí se k nim i judikatura českého Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu.*

cílem bylo jednoduše destabilizovat J. Calveta a postavit ho v rámci vyjednávání o platech do obtížné pozice. Francouzské právo přitom umožňuje informování o příjmech a daních daňových poplatníků: čl. L. 111 zákona o daňových řízeních umožňuje daňovým poplatníkům daně obce nahlédnout do seznamu osob podléhajících v obci daňové povinnosti a seznámit se s jejich zdanitelným příjmem a výší daně. V projednávaném případě proto podle vlády nedošlo k nepřiměřené zásahu do svobody projevu, jelikož existovalo alternativní řešení, jak zajistit právo veřejnosti na informace, aniž by byl porušen trestní zákon. Trestný čin přechovávání fotokopií by nebyl naplněn, kdyby se stěžovatelé spokojili se zveřejněním informace o příjmech J. Calveta a neotiskli části daňových příznání.

Soud nesouhlasí s tezí vlády, podle níž inkriminovaná informace nevyvolávala otázku veřejného zájmu. K jejímu zveřejnění došlo v rámci sociálního konfliktu v jedné z nejvýznamnějších francouzských automobilek, o kterém se v tisku široce psalo. Článek dokazoval, že ředitel podniku v dané době výrazně rostl plat, zatímco zaměstnancům byl jeho růst odmítán. Cílem článku v tomto kontextu nebylo poškodit pověst J. Calveta, ale přispět k širší diskusi o aktuální otázce, která zajímala veřejnost (viz např. *Thorgerir Thorgerirson proti Islandu*, 1992).

K úloze tisku, která spočívá v šíření informací a myšlenek o otázkách veřejného zájmu, se pojí právo veřejnosti tyto informace a myšlenky přijímat (viz mj. *Observer a Guardian proti Spojenému království*, 191, a výše cit. rozs. *Jersil a De Haes a Gijssels*). Tak tomu bylo obzvláště v projednávaném případě, vzhledem ke skutečnosti, že problémy zaměštnání a odměňování obvykle vyvolávají velkou pozornost. Zasahování do výkonu svobody tisku proto může být slučitelné s čl. 10 Úmluvy pouze v případě, kdy je ospravedlněno převažu-

jícím imperativem veřejného zájmu (viz Goodwin). Zajisté, každý, kdo vykonává svou svobodu projevu, včetně novináře, na sebe bere „povinnost a odpovědnost“, jejichž rozsah závisí na jeho situaci a použitém technickém postupu (viz Handyside). Ačkoli Soud uznává významnou roli, která v demokratické společnosti tisku náleží, zdůrazňuje, že novináři v principu nemohou být zbaveni – prostřednictvím ochrany, kterou jim nabízí čl. 10 – povinnosti respektovat trestní zákony. Ostatně odst. 2 čl. 10 stanoví meze výkonu svobody projevu. Je nutno rozhodnout, zda s ohledem na konkrétní okolnosti projednávaného případu zájem informovat veřejnost převažoval nad „povinnostmi a odpovědností“, které pro stěžovatele vyplývaly z důvodu pochybného původu jim zasláných dokumentů.

Soud musí především rozhodnout, zda cíl zachování daňového tajemství, sám o sobě legitimní, byl relevantním a dostatečným ospravedlněním inkriminovaného zasahování. V tomto ohledu je nutno poznamenat, že i když odsouzení stěžovatelů bylo založeno výlučně na otištění dokumentů držených daňovým úřadem a považovaných za získané porušením úředního tajemství, dotýkalo se nevyhnutelně zveřejnění informací. Lze se však tázat, zda zájem uchovávat jako tajné informace, jejichž obsah byl již dříve zveřejněn a mohl být znám velkému počtu osob, přetrvával (viz *Weber proti Švýcarsku*, 1990, *Vereniging Weekblad Bluf! proti Nizozemí*, 1995). Jak uvedla vláda, daňoví poplatníci mohou nahlédnout do seznamu osob, na něž se vztahuje daňová povinnost v jejich obci, a seznámit se s výší příjmu a daně každého poplatníka. Tyto informace, i když nemohou být šířeny, jsou tak zpřístupněny velkému počtu osob, které je mohou sdělit dalším osobám. Ačkoli publikování daňových příznání bylo v projednávaném případě zakázáno, informace, které obsahovaly, již tajné nebyly. Ostatně platy ředitelů velkých podniků jsou pravi-

delně zveřejňovány ve finančních časopisech a druhý ze stěžovatelů tvrdil, aniž by jeho slova kdokoli zpochybňoval, že tento typ zdrojů použil, aby si před publikováním článku ověřil přibližnou výši platu J. Calveta. Ochrana informací jako důvěrných proto podle Soudu nepředstavovala převážující imperativ veřejného zájmu.

Jestliže, jak připouští vláda, informace o výši příjmů J. Calveta nepodléhaly utajení a jejich šíření bylo dovoleno, odsouzení stěžovatelů pouze za to, že otiskli jejich nosič, tj. daňové přiznání, nemůže být z pohledu čl. 10 ospravedlněno. Tento článek v podstatě ponechává na novinářích, aby rozhodli, zda je nezbytné otisknout nosič informací pro podepření jejich věrohodnosti. Chrání právo novinářů sdělit informace o otázkách veřejného zájmu, pokud se vyjadřují v dobré víře, na základě přesných faktů a poskytují „věrohodné a přesné“ informace při dodržování novinářské etiky (viz zejména *Goodwin* a dále *Schwabe proti Rakousku*, 1992; v opačném smyslu viz *Prager* a *Oberschlick*).

Soud konstatuje, že ani skutková podstata ani dobrá víra pánů Fressoze a Roira nebyly zpochybněny. Druhý z nich, který ověřil autentičnost daňových přiznání, jednal při dodržování pravidel povolání novináře. Inkriminovaná publikace sloužila k podepření věrohodnosti publikovaných informací. Soud dospěl k závěru, že odsouzení stěžovatelů nebylo přiměřeným prostředkem k dosažení legitimních cílů, a to vzhledem

k zájmu demokratické společnosti zajistit a udržovat svobodu tisku. Čl. 10 Úmluvy byl proto porušen.

2. Podmínky omezení práva na informace v judikatuře ESLP

čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

čl. 17 Listiny základních práv a svobod

Veřejnost má právo obdržet informace týkající se veřejného zájmu.

Z pohledu zájmů chráněných čl. 10 Úmluvy nemůže zákon dovolovat arbitrární omezení, která se mohou stát formou nepřímé cenzury.

Zásah do práv stěžovatele plynoucích z čl. 10 odst. 1 Úmluvy poruší Úmluvu, pokud nebude splňovat požadavky kladené v čl. 10 odst. 2. Musí být tudíž zjištěno, zda byl zásah „stanovený zákonem“, zda sledoval jeden nebo více legitimních cílů zakotvených v tomto ustanovení a zda byl „nezbytný v demokratické společnosti“, aby těchto cílů dosáhl.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 14. 4. 2009, stížnost č. 37374/05 (*Maďarská unie občanských svobod proti Maďarsku* o poskytnutí kopie ústavní stížnosti podané poslancem)²⁾

ASPI JUD154387CZ

²⁾ Prejudikatura Evropského soudu pro lidská práva (ASPI): *Bladet Tromsø a Stensaas proti Norsku*, rozsudek velkého senátu ze dne 20. 5. 1999, stížnost č. 21980/93; *Dammann proti Švýcarsku*, rozsudek ze dne 25. 4. 2006, stížnost č. 77551/01; *Goodwin proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 27. 3. 1996, stížnost č. 17488/90; *Guerra a další proti Itálii*, rozsudek velkého senátu ze dne 19. 2. 1998, stížnost č. 14967/89; *Jersild proti Dánsku*, rozsudek ze dne 23. 9. 1994, stížnost č. 15890/89; *Leander proti Švédsku*, rozsudek ze dne 26. března 1987, stížnost č. 9248/81; *Loiseau proti Francii*, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 28. 9. 2004, stížnost č. 46809/99; *Observer a Guardian proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 26. 11. 1991, stížnost č. 13585/88; *Sdružení Jihočeské Matky proti České republice*, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 10. 6. 2006, stížnost č. 19101/03; *Steel a Morris proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 15. 2. 2005, stížnost č. 68416/01; *Thorgeir Thorgeirson proti Islandu*, rozsudek ze dne 25. 6. 1992, stížnost č. 13778/88; *Riolo proti Itálii*, rozsudek ze dne 17. 7. 2008, stížnost č. 42211/07; *Vides Aizsardzabas Klubs proti Lotyšsku*, rozsudek ze dne 27. 5. 2004, stížnost č. 57829/00; *Chauny a další proti Francii*, rozsudek ze dne 29. 6. 2004, stížnost č. 64915/01.

Z odůvodnění:

Soud opakovaně konstatoval, že veřejnost má právo obdržet informace týkající se veřejného zájmu. Jeho judikatura v této oblasti se vyvíjela ve vztahu k svobodě tisku, která slouží k sdělování informací a názorů (viz *Observer a Guardian proti Spojenému království*, § 59; *Thorgeir Thorgeirson proti Islandu*, § 63). V této souvislosti je zapotřebí nejpečlivějšího přezkumu ze strany Soudu v případech, kdy stát činí taková opatření, která jsou způsobilá potlačit účast tisku, jednoho z „hlídacích psů“ společnosti, na veřejné diskusi týkající se legitimních veřejných záležitostí (viz *Bladet Tromsø a Stensaas proti Norsku*, a *Jersild proti Dánsku*), včetně opatření, která činí přístup k informacím toliko obtížný.

Z pohledu zájmů chráněných čl. 10 Úmluvy nemůže zákon dovolovat arbitrární omezení, která se mohou stát formou nepřímé cenzury, pokud státní orgány vytvoří překážky sběru informací. Například posledně zmíněná činnost je zásadním přípravným krokem v novinářské činnosti a je inherentní, chráněnou částí svobody tisku (viz *Dammann proti Švýcarsku*). Fungování tisku zahrnuje vytváření fóra pro veřejnou diskusi. Realizace této funkce však není omezena jen na média a profesionální žurnalisty. V projednávaném případě vytvářela prostor pro veřejnou diskusi nevládní organizace. Účel činnosti stěžovatele je tudíž možno považovat za zásadní prvek informované společnosti. Soud opakovaně uznal důležitou roli, kterou hraje občanská společnost v diskusi o veřejných otázkách (viz např. *Steel a Moris proti Spojenému království*). Stěžovatelem je nevládní organizace, která zabývající se litigací v oblasti lidských práv. Jeho posláním je mimo jiné ochrana informační svobody. Může být proto nazýván, stejně jako tisk, „hlídacím psem“ společnosti (viz *Riolo proti Itálii*; *Vides Aizsardzibas Klubs proti Litvě*). Za těchto okolností Soud souhlasí s tím, že

si stěžovatel zaslouží stejnou ochranu plynoucí z Úmluvy jako tisk.

Předmětem sporu byla v daném případě ústavnost trestní legislativy týkající se drogových trestných činů. Podle názoru soudu představovalo podání podnětu k *a posteriori* přezkumu této legislativy, obzvláště když byl podán poslancem, záležitost veřejného zájmu. Soud tudíž má za to, že stěžovatel byl zainteresován na legitimním sběru informací o záležitosti veřejného významu. Soud má za to, že státní orgány narušily přípravné stadium tohoto procesu tím, že mu vytvořili administrativní překážku. Monopol na informace, který požíval Ústavní soud, tak představoval formu cenzury. Navíc v situaci, kdy cílem stěžovatele bylo sdělit veřejnosti informace obsažené v inkriminované ústavní stížnosti a tím přispět k veřejné diskusi týkající se úpravy drogových trestných činů, bylo jeho právo obdržet informace zjevně porušeno.

Došlo tudíž k zásahu do práv stěžovatele zakotvených v čl. 10 Úmluvy.

Zda byl zásah oprávněný

Soud znovu zopakoval, že zásah do práv stěžovatele plynoucích z čl. 10 odst. 1 Úmluvy poruší Úmluvu, pokud nebude splňovat požadavky kladené v čl. 10 odst. 2. Musí být tudíž zjištěno, zda byl zásah „stanovený zákonem“, zda sledoval jeden nebo více legitimních cílů zakotvených v tomto ustanovení a zda byl „nezbytný v demokratické společnosti“, aby těchto cílů dosáhl.

„Stanovený zákonem“

Stěžovatel požadoval informace na základě zákona o ochraně osobních údajů, který garantuje přístup k informacím veřejného zájmu. Vláda argumentovala tím, že tato legislativa poskytovala postačující právní titul pro zásah do stěžovatelova práva na svobodu projevu s odůvodněním,